

Sygn. akt I C 720/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 sierpnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Janicka

Protokolant : st. sekr. sąd. Marzena Łabędkowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 24 sierpnia 2016 r. w Gdańsku

sprawy z powództwa J. K. (1)

przeciwko Centrum Medyczne (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością Spółce Komandytowo -Akcyjnej w G.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I. Uznaje za bezskuteczną w stosunku do powoda J. K. (1) umowę przeniesienia własności nieruchomości położonej w G. przy ulicy (...), dla której Sąd Rejonowy w Gdyni prowadzi księgę wieczystą (...) zawartą w dniu 29 października 2012r pomiędzy pozwaną Centrum Medyczne (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością Spółką Komandytowo - Akcyjną w G. i G. H. (1) przed notariuszem B. M. rep A Nr (...) -w celu zaspokojenia wierzytelności powoda J. K. (1) wynikającej z umowy sprzedaży z dnia 29 lutego 2012r nieruchomości zawartej przed notariuszem G. W. rep A (...)

II. Zasądza od pozwanej Centrum Medyczne (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki Komandytowo -Akcyjnej w G. na rzecz powoda J. K. (1) kwotę 23 175 zł (dwadzieścia trzy tysiące sto siedemdziesiąt pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów sądowych oraz kwotę 7200zł (siedem tysięcy dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Powód J. K. (1) pozwem z dnia 24 sierpnia 2015 r. skierowanym przeciwko Centrum Medycznemu (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółce komandytowo - akcyjnej z siedzibą w G. domagał się uznania za bezskuteczną w stosunku do siebie umowy przeniesienia własności nieruchomości położonej w G. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Gdyni prowadzi księgę wieczystą (...), zawartej w dniu 29 października 2012 r. pomiędzy pozwaną Centrum Medyczne (...) Sp. z o. o. Sp. k-a w G. a G. H. (1) przed notariuszem B. M. akt notarialny Rep. A Nr (...) - jako zawartej z pokrzywdzeniem powoda w związku z niezapłaceniem powodowi do dnia wniesienia pozwu kwoty 463.483,98 zł należnej zgodnie z umową sprzedaży nieruchomości zawartą w formie aktu notarialnego z dnia 29 lutego 2012 r. Rep. A Nr (...) przed notariuszem G. W.. Nadto powód domagał się zasądzenia na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wyjaśniał, że wraz z M. L. jako współwłaściciel działki nr (...) położonej w G. przy ul. (...), objętej w dniu sprzedaży księgą wieczystą (...) Sądu Rejonowego w Gdyni, umową z dnia 29 lutego 2012 r. sprzedał powyższą nieruchomość G. H. (1). Łączna cena wynosiła 1.190.000 zł, przy czym jej część w wysokości 190.000 zł dłużnik zapłacił sprzedającym (powód otrzymał 95.000 zł). Pozostałą kwotę 1.000.000 zł G. H. (1) miał zapłacić w ten sposób, że na rzecz każdego ze sprzedających uiszczyć miał po 500.000 zł. Co do obowiązku zapłaty dłużnik poddał się rygorowi egzekucji z aktu notarialnego stosownie do art. 777 §1 pkt 4 k.p.c. J. K. (1) wskazywał, że w uzgodnionym terminie dłużnik nie wywiązał się wobec niego z tego obowiązku i ostatecznie zapłacił należność wyłącznie na rzecz M. L..

Powód wyjaśniał też, że na podstawie tytułu wykonawczego - powyższego aktu notarialnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności dwukrotnie prowadził postępowanie egzekucyjne, jednakże do dnia złożenia pozwu do ściągnięcia nadal pozostaje kwota 463.483,98 zł. Dalej J. K. (1) wskazywał, że w dniu 29 października 2012 r. dłużnik zawarł umowę, którą przeniósł własność opisanej wyżej nieruchomości na rzecz pozwanej Centrum Medycznego (...) Sp. z o. o. Sp. k-a w zamian za objęcie 119.000 akcji imiennych spółki o wartości nominalnej 10 zł każda (1.190.000 zł), przy czym podkreślał, że zawierając tę umowę dłużnik działał również jako członek zarządu pozwanej. W powyższych okolicznościach powód wywodził, że przysługuje mu roszczenie z art. 527 § 1 k.c., przy czym w jego ocenie zastosowanie znajdzie również § 4 tegoż przepisu, przewidujący domniemanie co do wiedzy nabywcy - pozwanej spółki - o działaniu dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela.

Pozwana Centrum Medyczne (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowo - akcyjna z siedzibą w G. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Pozwana spółka zarzucała, że powód nie wykazał wszystkich przesłanek wskazanych art. 527 k.c., w szczególności nie udowodnił, że przeniesienie własności nieruchomości, jakie miało miejsce na mocy umowy z dnia 29 października 2012 r. zostało dokonane z jego pokrzywdzeniem, a także, że wskutek tej czynności dłużnik G. H. (1) stał się niewypłacalny. W tym kontekście zaznaczała, że dłużnik dysponuje szeregiem składników majątkowych, z których powód mógłby uzyskać zaspokojenie w drodze egzekucji komorniczej. Podniosła, że obecnie toczy się postępowanie egzekucyjne pod sygn. akt KM (...) i jest ono skuteczne. Zarzuciła przy tym, że z niewiadomych względów powód nie skierował egzekucji do wskazanych nieruchomości przysługujących dłużnikowi, jak i części udziałów/akcji mu przysługujących i jedynie wskutek własnej bezczynności próbuje obecnie wyprowadzić wniosek o rzekomej niewypłacalności dłużnika. Pozwana podkreślała, że G. H. (1) cały czas czynił starania o polubowne załatwienie sprawy, jednakże powód powyższemu odmawiał. Jako nieprawdziwe oceniono też twierdzenia powoda dotyczące przyczyn/celu przeniesienia własności nieruchomości przez G. H. (1) na pozwaną spółkę. Jak zaznaczono, celem czynności nie było pokrzywdzenie wierzyciela, ale fakt wybudowania na wskazanej nieruchomości przychodni zdrowia, co było powodowi wiadome już w dacie sprzedaży nieruchomości. Wreszcie pozwana podniosła, że niezasadnym jest twierdzenie o pozostawaniu G. H. (1) jako przedsiębiorcy w stałych stosunkach gospodarczych z pozwaną spółką, co uzasadniałoby zastosowanie domniemania z art. 527 § 4 k.c.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

G. H. (1), K. D. i L. R. (1) planowali wspólne przedsięwzięcie gospodarcze - zamierzali otworzyć w rejonie G. - W. przychodnię, świadczącą usługi medyczne na rzecz mieszkańców. W tym celu poszukiwali nieruchomości w interesującej ich okolicy, a jedną z propozycji była działka należąca do powoda J. K. (1) i jego siostry, M. L..

[dowód: zeznania G. H. (1) - utrwalone na nośniku danych k. 97, zeznania L. R. (1) - utrwalone na nośniku danych k. 184, zeznania K. D. - utrwalona na nośniku danych k. 196]

Po przeprowadzonych negocjacjach, w dniu 29 lutego 2012 r. w kancelarii notarialnej notariusz G. W. w G. powód J. K. (1) oraz M. L. zawarli umowę sprzedaży, którą sprzedali G. H. (1) z nieruchomości objętej księgą wieczystą (...) Sądu Rejonowego w Gdyni, położonej w G., łącznego obszaru 5,4999 ha - działkę nr (...), obręb (...) W., położoną przy ul. (...), obszaru 0,3382 ha - za łączną cenę 1.190.000,00 zł, zaś G. H. (1) przedmiotową nieruchomość za podaną cenę kupił oświadczając, że nabycia dokonuje do swojego majątku, a w jego małżeństwie obowiązuje ustrój rozdzielności majątkowej.

Zawierając umowę strony potwierdziły, że część łącznej ceny sprzedaży w kwocie 190.000 zł została już zapłacona, a M. L. i J. K. (1) otrzymali kwoty po 95.000 zł. Uzgodniły też, że reszta ceny sprzedaży w łącznej kwocie 1.000.000 zł miała zostać zapłacona po połowie tj. po 500.000 zł na rzecz każdego ze sprzedających, przy czym na rzecz M. L. - do dnia 8 marca 2012 r., zaś na rzecz powoda J. K. (1) - do dnia 31 maja 2012 r. Co do obowiązku zapłaty sprzedającym G. H. (1) poddał się egzekucji stosownie do treści art. 777 § 1 pkt 4 k.p.c.

[okoliczność bezsporna, nadto akt notarialny - umowa sprzedaży z 29.02.2012 r. Rep. A nr (...) notariusz G. W. w G. - k. 10-12, zeznania M. L. - utrwalone na nośniku danych k. 97]

Sprzedający mieli świadomość, że na sprzedawanym gruncie planowane jest wybudowanie centrum medycznego.

[dowód: zeznania M. L. - utrwalone na nośniku danych k. 97, zeznania G. H. (1) - utrwalone na nośniku danych k. 97, zeznania L. R. (1) - utrwalone na nośniku danych k. 184, zeznania K. D. - utrwalona na nośniku danych k. 196]

W ustalonym umową terminie G. H. (1) nie zapłacił na rzecz powoda kwoty 500.000 zł.

[okoliczność bezsporna, nadto zeznania M. L. - utrwalone na nośniku danych k. 97, zeznania G. H. (1) - utrwalone na nośniku danych k. 97]

W dniu 29 października 2012 r. w kancelarii notarialnej notariusza B. M. zawarto umowę przeniesienia własności nieruchomości, którą G. H. (1) przeniósł własność nieruchomości położonej w G. przy ul. (...), obejmującej działkę nr (...) obszaru 0.3382 ha, objętej księgą wieczystą (...), prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Gdyni - na rzecz pozwanej spółki Centrum Medyczne (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowo - akcyjna w G., natomiast pozwana powyższe nabyła.

Powyższe nastąpiło w wykonaniu zobowiązania wynikającego z uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia spółki objętej protokołem notarialnym Rep. A nr (...), celem pokrycia przez G. H. (1) wkładem niepieniężnym zaferowanych mu do objęcia 119.000 akcji imiennych spółki o wartości 10 zł każda.

Przy zawarciu umowy przeniesienia własności nieruchomości w imieniu pozwanej spółki Centrum Medyczne (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowo - akcyjnej w G. działali G. H. (1) jako prezes zarządu i K. D. jako członek zarządu komplementariusza tj. spółki Centrum Medyczne (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G..

[dowód: odpis z księgi wieczystej (...) k. 45-45v, akt notarialny - umowa przeniesienia własności nieruchomości z dnia 29.10.2012 r. Rep. A nr (...) notariusza B. M. notariusza w G. k. 130-135]

W dacie dokonanej czynności pozostali członkowie zarządu spółki Centrum Medyczne (...) Sp. z o. o. tj. K. D. i L. R. (1), mieli ogólną wiedzę o sytuacji majątkowej G. H. (1). Wiedzieli o posiadanych przez niego nieruchomościach - mieszkaniach oraz lokalu użytkowym. L. R. (1) znał też G. H. (1) z jego działalności w Akademii (...) w G., gdzie ten ostatni prowadził punkt ksero.

[dowód: zeznania G. H. (1) - utrwalone na nośniku danych k. 97, zeznania L. R. (1) - utrwalone na nośniku danych k. 184, zeznania K. D. - utrwalona na nośniku danych k. 196]

W związku z brakiem zapłaty należności ze strony G. H. (1) powód wystąpił z wnioskiem o nadanie aktowi notarialnemu z dnia 29 lutego 2012 r. klauzuli wykonalności.

Postanowieniem z dnia 16 października 2013 r. sygn. akt XII 1Co 3774/13 Sąd Rejonowy Gdańsk - Południe w Gdańsku nadał powyższemu aktowi notarialnemu klauzulę wykonalności odnośnie § (...) tegoż aktu, w którym G. H. (1) co do obowiązku zapłaty J. K. (1) kwoty 500.000 zł w terminie do dnia 31 maja 2012 r. poddał się egzekucji z aktu - przy czym klauzulę wykonalności nadał do kwoty 500.000 zł.

[okoliczność bezsporna, nadto tytuł wykonawczy - akt notarialny z dnia 29.02.2012 r. zaopatrzonej w klauzulę wykonalności - w aktach egzekucyjnych Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Gdańsk - Południe w Gdańsku A. K. KM (...) k. 2]

Na podstawie powyższego tytułu wykonawczego na wniosek powoda w dniu 12 listopada 2013 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Gdyni M. Z. wszczął postępowanie egzekucyjne. Postępowanie prowadzono pod sygn. akt KM (...).

W toku postępowania komornik zajął wierzytelności G. H. (1) należne mu od Naczelnika Pierwszego Urzędu Skarbowego w G. z tytułu zwrotu nadpłaty podatku dowodowego oraz nadwyżki podatku od towarów i usług VAT, wierzytelności należne od (...) Sp. z o. o. w G., (...) Sp. z o. o. w G., Centrum Medyczne (...) Sp. z o. o. w G., Przedszkole (...) Sp. z o. o. w S. oraz Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G.. Zajęto także wynagrodzenie dłużnika przysługujące od (...) Sp. z o. o. w G., (...) Sp. z o. o. w G., Centrum Medyczne (...) Sp. z o. o. w G., Przedszkole (...) Sp. z o. o. w S. i Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. oraz rachunek bankowy dłużnika w banku (...) SA, Banku (...) S.A., (...) Banku (...) w K., (...) Bank (...) S.A. Dodatkowo zajęto udziały dłużnika w spółkach (...) Sp. z o. o. w G., Przedszkole (...) Sp. z o. o. w S. i Centrum Medyczne (...) Sp. z o. o. w G. oraz prawa przysługujące dłużnikowi na wypadek wystąpienia ze spółki cywilnej (...) s.c. w G. lub jej rozwiązania

Na wniosek wierzyciela postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużnikowi G. H. (1) zostało umorzone postanowieniem komornika z dnia 14 lipca 2014 r. W toku postępowania wyegzekwowano na rzecz wierzyciela kwotę 95.655,96 zł , w tym zaliczkę 300 zł.

[dowód: dokumenty zgromadzone w aktach egzekucyjnych Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gdyni M. Z. KM (...) - wniosek z 8.11.2013 r. k. 1 -1v, zawiadomienie o wszczęciu postępowania z 12.11.2013 r. k. 9, zajęcie wierzytelności k. 11, zawiadomienie k. 12, zajęcie k. 13, zajęcie wierzytelności k. 14, zajęcie k. 15, k. 16, k. 17, k. 18, k. 19, zajęcie udziałów k. 21, k. 23, k. 26, zawiadomienie k. 27, zajęcie k. 52, k. 71, k. 72, k. 88, pismo k. 90, k. 91, wniosek o umorzenie z dnia 11.07.2014 r. k. 99, postanowienie z dnia 14.07.2014 r. k. 100-100v, tytuł wykonawczy - akt notarialny z dnia 29.02.2012 r. zaopatrzonej w klauzulę wykonalności - w aktach egzekucyjnych Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Gdańsk - Południe w Gdańsku A. K. KM (...) k. 2]

W związku z tym, że w okresie późniejszym nie doszło do spłaty pozostałej części zadłużenia przez pozwanego, powód w dniu 11 czerwca 2015 r. złożył kolejny wniosek o wszczęcie egzekucji na podstawie tytułu wykonawczego - aktu notarialnego umowy sprzedaży z dnia 29 lutego 2012 r. zaopatrzonej w klauzulę wykonalności.

Postępowanie egzekucyjne prowadził Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Gdyni M. Z. pod sygn. akt KM (...). Zgodnie z wnioskiem egzekucja obejmowała kwotę 404.644,04 zł należności głównej.

W toku postępowania zajęto wierzytelności G. H. (1) należne mu od Naczelnika Pierwszego Urzędu Skarbowego w G. z tytułu zwrotu nadpłaty podatku dowodowego oraz nadwyżki podatku od towarów i usług VAT oraz wierzytelności należne od (...) Sp. z o. o. w G.. Zajęto także wynagrodzenie dłużnika przysługujące od Spółdzielni Mieszkaniowej (...) i (...) Sp. z o. o. w G., rachunek bankowy dłużnika w banku (...) SA, (...) Banku (...) w K., (...) Bank (...) S.A., (...) Bank (...) S.A. w W., (...) Bank (...) S.A. w W., (...) w Ł., (...) Bank (...) S.A. oraz (...) Bank S.A., nadto udziały dłużnika w spółkach (...) Sp. z o. o. w G., Przedszkole (...) Sp. z o. o. w S. i Centrum Medyczne (...) Sp. z o. o. w G. oraz prawa przysługujące dłużnikowi na wypadek wystąpienia ze spółki cywilnej (...) s.c. w G. lub jej rozwiązania.

Na dzień 22 września 2015 r. w toku postępowania egzekucyjnego wyegzekwowano i przekazano wierzycielowi kwotę 2.277,90 zł, w tym 255,32 zł tytułem zwrotu zaliczki na wydatki w toku postępowania egzekucyjnego.

Postanowieniem z dnia 28 stycznia 2016 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Gdyni M. Z. uznał się niewłaściwym do dalszego prowadzenia sprawy i przekazał sprawę KM (...) Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym Gdańsk - Południe w Gdańsku A. K..

W dacie przekazania zaległość dłużnika wynosiła łącznie 402.766,14 zł, w tym z tytułu należności głównej 402.621,46 zł.

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Gdańsk - Południe w Gdańsku A. K. wszczął postępowanie egzekucyjne co do kwoty należności głównej 402.621,46 zł w dniu 3 marca 2016 r. i prowadzi je nadal pod sygn. akt KM (...).

[dowód: dokumenty w aktach egzekucyjnych Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gdyni M. Z. KM (...): wniosek z dnia 11.06.2015 r. k. 1-1v, zawiadomienie z 15.06.2015 r. k. 17, zajęcie wierzytelności k. 18, zajęcie wynagrodzenia k. 19, k. 20, zawiadomienie o zajęciu rachunku bankowego k. 22-22v, k. 30-30v, zajęcie praw dłużnika w spółce cywilnej k. 23, zajęcie udziałów k. 24, k. 25, k. 26, pismo komornika z dnia 22.09.2015 r. k. 95, postanowienie o przekazaniu sprawy z 28.01.2016 r. k. 171;

dokumenty w aktach egzekucyjnych Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Gdańsk - Południe w Gdańsku A. K. KM (...): tytuł wykonawczy - akt notarialny z dnia 29.02.2012 r. zaopatrzonej w klauzulę wykonalności k. 2, zawiadomienie o wszczęciu z 3.03.2016 r. k. 8, informacja o stanie zaległości k. 9;

nadto zaświadczenie z 22.09.2015 r. k. 60 akt niniejszych]

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów zgromadzonych w aktach niniejszej sprawy, w szczególności na podstawie dokumentów przedłożonych do akt wraz z pismami procesowymi stron, a także dokumentów znajdujących się w aktach postępowań egzekucyjnych: KM (...) oraz KM (...) Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gdyni M. Z. oraz KM (...) Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Gdańsk - Południe w Gdańsku A. K.. Autentyczność tych dokumentów nie była przez strony podważana, a ponieważ nie wzbudziła też wątpliwości Sądu, Sąd uznał, że mogą być one podstawą ustaleń faktycznych w sprawie.

Ustalając okoliczności stanu faktycznego Sąd oparł się również na zeznaniach słuchanych w sprawie świadków: siostry powoda M. L., pełniących w październiku 2012 r. funkcję członków zarządu Centrum Medyczne (...) Sp. z o. o. L. R. (1) i K. D. oraz słuchanego za pozwaną spółkę prezesa zarządu, G. H. (1). Zeznania wskazanych osób co do zasady Sąd uznał za wiarygodne, nie znajdując podstaw ku temu, by podważyć ich treść. Wymienieni świadkowie opisali w nich okoliczności towarzyszące zawarciu umowy z dnia 29 lutego 2012 r., w szczególności odnosząc się do wiedzy sprzedających o planowanym przeznaczeniu nieruchomości będącej przedmiotem umowy sprzedaży. L. R. (1) i K. D. dodatkowo odnosili się także do uzgodnień między nimi a G. H. (1) dotyczących ich wspólnego przedsięwzięcia polegającego na budowie centrum medycznego, a także sytuacji majątkowej tego ostatniego. Przedstawiana przez nich wersja wydarzeń była spójna wewnątrz, a ich słowa wzajemnie się potwierdzały i uzupełniały, przez co Sąd ostatecznie ocenił je jako prawdziwe.

Podobnie co do zasady za wiarygodne Sąd uznał również zeznania słuchanego za pozwaną spółkę G. H. (1), co jest o tyle istotne dla sprawy, że właśnie on jest jednocześnie dłużnikiem powoda, który w ocenie strony powodowej dokonał skarżonej pozwem czynności z pokrzywdzeniem J. K. (1). G. H. (1) potwierdził podawane przez świadków okoliczności zawarcia zarówno umowy sprzedaży z powodem i M. L., jak również późniejszej umowy przeniesienia własności nieruchomości położonej w G. przy ul. (...) na pozwaną spółkę. Wyjaśniał przy tym motywy, jakie kierowały nim i jego partnerami biznesowymi przy ich zawieraniu oraz jakie były ich wspólne plany inwestycyjne. Podkreślał przy tym wiedzę sprzedających o planowanym przedsięwzięciu już w dacie sprzedaży przez nich gruntu. G. H. (1) wskazywał również na posiadany przez siebie majątek, przy czym w tym zakresie Sąd miał na uwadze, że poza słowami samego G. H. (1) brak było dowodów na tę okoliczność. Świadkowie L. R. (1) i K. D. posiadali bowiem jedynie bardzo ogólną wiedzę na ten temat, zbyt ogólną, by uznać, że potwierdzili okoliczności opisywane przez dłużnika, zwłaszcza że posiadane przez nich informacje odnosiły się do sytuacji sprzed kilku lat, nie zaś aktualnej.

W ocenie Sądu w świetle poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych powództwo J. K. (1) w pełni zasługiwało na uwzględnienie.

Podstawą żądania, z którym powód występował w niniejszym procesie, był art. 527 k. c. i nast., odnoszące się do tzw. skargi pauliańskiej, stąd tę właśnie regulację Sąd uczynił podstawą rozważań merytorycznych w sprawie. Przywołany

art. 527 k.c. w § 1 stanowi, że gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Przesłankami powództwa opartego o ten przepis są więc 1. istnienie godnego ochrony interesu wierzyciela w postaci wierzytelności pieniężnej; 2. dokonanie przez dłużnika czynności prawnej z osobą trzecią; 3. pokrzywdzenie wierzyciela skutkiem czynności prawnej dokonanej przez dłużnika; 4. dokonanie przez dłużnika czynności ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela; 5. uzyskanie wskutek tej czynności korzyści majątkowej przez osobę trzecią; 6. wiedza osoby trzeciej lub możliwość dowiedzenia się przez osobę trzecią przy zachowaniu należytej staranności o działaniu dłużnika z pokrzywdzeniem wierzyciela. By móc skorzystać z roszczenia przewidzianego w tym przepisie o uznanie czynności za bezskuteczną, wszystkie te przesłanki spełnione być muszą łącznie, ciężar zaś ich udowodnienia spoczywa co do zasady na wierzycielu - tj. w niniejszej sprawie na powodzie J. K. (1) - choć pewne odstępstwa w tym zakresie wprowadzają § 3 czy § 4 art. 527, a także art. 529 k. c., ustanawiając określone domniemania faktyczne. Natomiast art. 528 k.c. wyłącza przesłankę złej wiary po stronie osoby trzeciej w tych wypadkach, w których skutek zaskarżonej czynności osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie.

W ocenie Sądu powód udowodnił istnienie wszystkich przesłanek uznania za bezskuteczne w stosunku do niego czynności prawnej w postaci umowy przeniesienia własności nieruchomości z dnia 29 października 2012 r. W pierwszej kolejności wskazać należy, że w okolicznościach niniejszej sprawy bezspornym było istnienie samej wierzytelności powoda. Wynikała ona z tytułu wykonawczego - aktu notarialnego z 29 lutego 2012 r., zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, niemniej nie zaprzeczał jej istnieniu także sam dłużnik G. H. (1), słuchany w sprawie za stronę pozwaną jako prezes zarządu spółki Centrum Medyczne (...) Sp. z o. o. Natomiast wysokość należności na rzecz powoda, wobec prowadzenia aktualnie postępowania egzekucyjnego, Sąd ustalił właśnie na podstawie akt tegoż postępowania, w szczególności adnotacji poczynionych na tytule wykonawczym. Poza sporem w sprawie był również fakt zawarcia w dniu 29 października 2012 r. przez dłużnika z pozwaną spółką umowy przeniesienia własności nieruchomości oraz jej treść, potwierdzona zresztą treścią aktu notarialnego złożonego do akt sprawy.

Spór w sprawie niniejszej koncentrował się natomiast wokół dwóch zagadnień, a mianowicie z jednej strony pokrzywdzenia wierzyciela, z drugiej - wiedzy pozwanej spółki o pokrzywdzeniu wierzyciela przez dłużnika. Pozwana bowiem wywodziła, że dłużnik nie jest niewypłacalny, gdyż istnieje majątek, z którego wierzyciel może się zaspokoić. Kwestionowała także możliwość przyjęcia domniemania istnienia wiedzy i pokrzywdzeniu na podstawie art. 527 § 4 k.c. Dodatkowo podnosiła, że celem podejmowanej czynności nie było pokrzywdzenie wierzyciela, lecz wybudowanie przychodni na nieruchomości sprzedawanej przez powoda, o czym sam J. K. (1) był informowany jeszcze przed zawarciem umowy sprzedaży.

Odnosnie pierwszej z kwestii spornych wskazać należy, że na podstawie przepisów art. 527 k.c. nast. zaskarżone mogą być wyłącznie czynności prawne rozporządzające, których skutkiem jest zmniejszenie majątku dłużnika - bądź dlatego, że coś z majątku tego ubyło bądź że do niego nie weszło to, co mogło i powinno wejść - co z kolei powoduje niewypłacalność dłużnika, a co za tym idzie pokrzywdzenie wierzyciela. Z tą zmianą w majątku dłużnika musi wiązać się jednocześnie uzyskanie korzyści majątkowej przez osobę trzecią - korzyść ta może polegać na nabyciu rzeczy albo na zwolnieniu z obowiązku. Ustawodawca wyjaśnił w § 2 art. 527 kc, że czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli skutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w stopniu wyższym, niż był przed dokonaniem czynności. Pokrzywdzenie więc powstaje na skutek takiego stanu faktycznego majątku dłużnika, który powoduje niemożność lub utrudnienie albo opóźnienie zaspokojenia wierzytelności pieniężnej przysługującej przeciwko dłużnikowi. Sąd Najwyższy w wyroku z 9 stycznia 2004 r. (IV CK 322/02 Lex nr 599558) wskazywał dodatkowo, że dłużnik staje się niewypłacalny w wyższym stopniu również wówczas, gdy zaspokojenie można uzyskać z dodatkowym znacznym nakładem kosztów. Zaznaczyć należy też, że okoliczności składające się na ocenę pokrzywdzenia wierzyciela ocenia się nie wedle chwili dokonania czynności prawnej dłużnika z osobą trzecią, lecz według chwili wystąpienia wierzyciela ze skargą paulińską (tak np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22.03.2001r. V CKN 280/00 Lex nr 52793, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23.07.2003r. II CKN 299/01 Lex nr 121702). Wskazuje się również, że niewypłacalność istnieć musi także w chwili wyrokowania.

W okolicznościach przedmiotowej sprawy, na skutek zawarcia umowy przeniesienia własności nieruchomości niewątpliwie z majątku dłużnika ubył składnik majątkowy znacznej wartości - prawo własności nieruchomości położonej w G. przy ul. (...) o wartości 1.190.000 zł. Dłużnik w zamian uzyskał akcje imienne w pozwanej spółce, niemniej oczywistym jest, że egzekucja wierzytelności pieniężnej z nieruchomości jest dla wierzyciela pewniejsza i zazwyczaj skuteczniejsza. Pozwana broniła się podnosząc, że G. H. (1) posiada inny majątek, do którego egzekucja również może być skierowana i z którego wierzyciel - powód może się zaspokoić. Na powyższe wskazywał sam G. H. (1), wskazując m. in. na posiadane przez siebie nieruchomości czy papiery wartościowe. Sąd jednak zwrócił uwagę, że poza zeznaniami prezesa zarządu, istnienia tego majątku pozwana nie wykazała w żaden inny sposób, np. przedstawiając odpisy z ksiąg wieczystych nieruchomości czy ewentualnie inne dokumenty. Ostatecznie brak było więc dowodów o charakterze obiektywnym, które słowa G. H. (1) w tej kwestii by potwierdziły. Sąd za decydujący dla oceny istnienia przesłanki pokrzywdzenia wierzyciela uznał jednak fakt dwukrotnego już prowadzenia przez powoda egzekucji z majątku dłużnika, która okazała się skuteczna jedynie w niewielkim zakresie. Pierwsze postępowanie egzekucyjne zainicjowane zostało jeszcze w 2013 r. i w jego efekcie wierzyciel wyegzekwował kwotę ok. 95.000 zł. Tym niemniej drugie z postępowań, toczące się już od ponad roku, mimo zajęcia w jego toku szeregu wierzytelności, wynagrodzenia dłużnika czy jego rachunków bankowych, doprowadziło do wyegzekwowania od dłużnika jedynie kwoty ok. 2270 zł. Nadto Sąd zwrócił uwagę, że, jak wynika z akt postępowania egzekucyjnego sygn. akt KM (...), w jego toku dłużnik, działając jako prezes zarządu Spółdzielni Mieszkaniowej (...), składa szereg zażaleń na czynności komornika, którymi zajął on wynagrodzenie dłużnika należne od spółdzielni, kwestionując możliwość skierowania do niego egzekucji, podczas gdy w niniejszym procesie powołuje się m. in. na osiągnięte przez siebie wysokie wynagrodzenie miesięczne wskazując je jako potencjalne źródło zaspokojenia wierzyciela. W tych okolicznościach zdaniem Sądu należało uznać, że prowadzenie egzekucji przez powoda jest znacznie utrudnione i wymaga dużego nakładu czasu, a także kosztów ze strony J. K. (1), zaś wyegzekwowanie kwoty ok. 2000 zł w przeciągu roku trudno ocenić jako egzekucję skuteczną i zadowalającą dla wierzyciela. Przeciwnie, w oczywisty sposób dowodzi to tego, że po wyzbyciu się nieruchomości dłużnik stał się przynajmniej niewypłacalny w większym stopniu niż gdyby nadal posiadał w majątku nieruchomość wartą blisko 1.200.000 zł. To zaś przesądza o zaistnieniu przesłanki pokrzywdzenia powoda w wyniku zawarcia umowy przeniesienia własności nieruchomości z 29 października 2012 r.

Należy jednocześnie zaznaczyć, że pokrzywdzenie wierzyciela nie musi być zamiarem dłużnika, wystarczy, by dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności. Świadomość ta nie musi też dotyczyć konkretnego wierzyciela, a jedynie wierzycieli w ogóle, koniecznym jest natomiast, by istniała ona w chwili dokonywania czynności prawnej czyli najpóźniej w momencie podejmowania przez niego ostatniego z zachowań niezbędnych do wystąpienia negatywnego dla majątku dłużnika skutku tej czynności. (podobnie wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18.01.2008r. V CSK 381/07 Lex Nr 627266). W tej sytuacji bez znaczenia jest więc tak akcentowane przez stronę pozwaną przeznaczenie gospodarcze nieruchomości i planowana przez pozwaną inwestycja w postaci budowy centrum medycznego, jak również wiedza powoda o powyższym. Okoliczność ta bowiem nie stoi na przeszkodzie ustaleniu, że dłużnik, mając świadomość swej sytuacji majątkowej, nawet dokonując kwestionowanej czynności w określonym celu gospodarczym, przewidywał jednocześnie możliwość ewentualnego pokrzywdzenia wierzyciela jej dokonaniem.

Spór w sprawie niniejszej koncentrował się również wokół kwestii wiedzy osoby trzeciej, która zawarła umowę z dłużnikiem, o ewentualnym dokonaniu czynności z pokrzywdzeniem wierzyciela i w warunkach uzasadniających uznanie jej za bezskuteczną. Zdaniem Sądu jednak zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwala na ustalenie zaistnienia i tej przesłanki.

Zgodnie z treścią art. 527 § 1 k.c., w pierwszej kolejności koniecznym było ustalenie wiedzy lub możliwości - przy zachowaniu należytej staranności - dowiedzenia się o działaniu dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela po stronie osoby trzeciej uzyskującej od niego korzyść tj. pozwanej spółki. Niezbędnym było więc ustalenie pozytywnej wiedzy o tego rodzaju świadomości dłużnika i osoby trzeciej, jaką przewiduje wspomniany przepis. Należy jednocześnie wyjaśnić, że z uwagi na fakt, że osobą trzecią jest osoba prawna, powyższe odnieść należało do świadomości osób fizycznych będących piastunami jej organów, przy czym Sąd podziela stanowisko, że wystarczająca w takim przypadku jest świadomość jednej z osób wchodzących w skład organów. W ocenie Sądu w niniejszej

sprawie pozytywna wiedza po stronie osoby trzeciej jest jednak oczywista w sytuacji, w której G. H. (1), zawierając umowę przeniesienia własności nieruchomości, występował z jednej strony jako przenoszący własność właściciel nieruchomości, z drugiej zaś jako prezes zarządu komplementariusza pozwanej spółki i działający w jej imieniu wspólnie z K. D.. Ponieważ miał on świadomość własnej sytuacji jako dłużnika powoda, miała również tę świadomość reprezentowana przez niego spółka. Należy jednak zaznaczyć, że także pozostałe osoby wchodzące wówczas w skład zarządu komplementariusza mogły z łatwością dowiedzieć się o sytuacji dłużnika. Nic nie stało bowiem na przeszkodzie, by zwrócić się do członka zarządu i partnera biznesowego o wyjaśnienie jego sytuacji majątkowej, zwłaszcza wobec wspólnych planów inwestycyjnych i gospodarczych. G. H. (1) zeznawał zresztą, że o powyższym informował spółkę (a więc osoby wchodzące w skład organów spółki) na bieżąco. W opisywanym stanie faktycznym można również przyjąć, że spełnione zostały także warunki do przyjęcia domniemań z art. 527 k.c., niewątpliwie istniał bowiem stosunek bliskości między dłużnikiem a spółką, skoro wchodził on w skład zarządu spółki komplementariusza i w ramach spółki realizował swoje plany gospodarcze. Domniemanie to jest oczywiście wzruszalne, jednakże osoba trzecia - tu pozwana spółka - musiałaby udowodnić, że mimo bliskiej relacji z dłużnikiem nie wiedziała o zamiarze dłużnika pokrzywdzenia wierzyciela i nawet przy dołożeniu należytej staranności nie mogła się o tym dowiedzieć, co w sytuacji, w której sam dłużnik wchodzi w skład organu spółki jest niemożliwe.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania Sąd uznał, że zachodzą wszelkie przesłanki ku temu, by w oparciu o art. 527 k.c. uznać za bezskuteczną w stosunku do powoda J. K. (1) umowę przeniesienia własności nieruchomości położonej w G. przy ulicy (...), dla której Sąd Rejonowy w Gdyni prowadzi księgę wieczystą (...) zawartą w dniu 29 października 2012 r. pomiędzy pozwaną Centrum Medyczne (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością Spółką Komandytowo - Akcyjną w G. i G. H. (1) przed notariuszem B. M. rep A Nr (...) - w celu zaspokojenia wierzytelności powoda J. K. (2) wynikającej z umowy sprzedaży nieruchomości z dnia 29 lutego 2012 r. zawartej przed notariuszem G. W. rep A (...) W konsekwencji orzeczono jak w punkcie I sentencji wyroku.

Rozstrzygając o kosztach postępowania, Sąd oparł się o art. 98 § 1 i 3 kpc i zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, obciążając całością kosztów stronę pozwaną jako przegrywającą spór. Wobec powyższego w punkcie II wyroku zasądził od pozwanej Centrum Medyczne (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki Komandytowo - Akcyjnej w G. na rzecz powoda J. K. (1) kwotę 23 175 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych, na które złożyły się koszty opłaty stosunkowej od pozwu oraz kwotę 7200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika ustalono w oparciu o § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t. jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 490). Sąd miał przy tym na względzie, że powyższe rozporządzenie zostało uchylone z dniem 1 stycznia 2016 r. zgodnie z § 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804), niemniej stosownie do § 21 tegoż rozporządzenia, do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe do czasu zakończenia postępowania w danej instancji.